Փողն կը հրատարակուի ամեն օր։

Բաժանորդութեան գինն է թէ Պօլսոյ և թէ Գաւառաց համար 150 թիւ մէկ Օսմանեան ոսկի կանխիկ։

Օտար երկիրներու համար համրու ծախքն առնող ին վրայ է։

Մէկ թերթի գինն է 1 դուրուշ։

ՓՈՂ

Ճանուցմանց տողն առաջին անգամի համար 3 դրչ. երկրորդ անգամի համար 2 դրչ. աւելի անգամներու համար մասնաւոր սակարկութիւն կըլլայ։

Նամակք և դրութիւնք պէտք է ղրկել ի վեզիր խան գետնայարկ թիւ 8. առ Գ. Մ. Շիշմանեան. անվճար նամակներ չեն ընդունուիր։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՀԱՏՈՐ Բ. 1872 ՄԱՐՏ 16 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԸՍՏ Ն. Տ. ՄԱՐՏ 28 ԹԻՒ 37

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 16/28 ՄԱՐՏ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Պ. Վ. Իկոոր Լըֆրանի օրէնսդրական ծրագիրն քննելու պաշտօն ունեցող մասնաժողովին մէջ, ասոնց 14 ին ևս ազատ խօսքերուն վրայ քիչ մը տեղեկութիւններ առացանք։

Չանրապետութեան նախագահն ներկայ գտնուեցաւ ներքին գործոց պաշտօնէին հետ և օրուան գործոց վերաբերեալ ճառի մը մէջ յայտնեց թէ «օրէնքն կը պարտաւորի յարգել կառավարութեան սկզբունքը» ման ալ «այն կառավարութիւնն ալ նախորդ կառավարութենէն պէս գոյացած է» և ման ալ «նոյն կառավարութիւնն օրինաւոր է, որովհետև ազատ կամաք ընտրեալ ժողովքէ մը ըղձած է։»

Պ. Թիէր նոյն օրը կրկնեց Պորտօ ըրած հրդումը։

«Յանձնեցին ինձ հանրապետութիւնը, պարտիմ պահել զայն» ըսաւ։

Վերջապէս, նախագահն յայտնեց թէ 1871 ին փետրուարի 17 ը, օգոստոսի 31 թիւերն որ սահմանեցին իւր կառավարութեան բնութիւնն ու ժամանակը, և նոյնպէս մարտի մէկին քուէարկութիւնը՝ որ Նաբօլէոնի ցեղին անկումը վճռուց, պէտք է յիշուին ու հաստատուին օրինաց մէջ։

Ա. յս խօսքերը մեծ աղեցութիւն ունեցան մասնաժողովոյն վրայ, որ թէպէտ և դէմ է այս առաջարկութեան։ Ա. յս ժողովոյն անդամները արդեօք պիտի պնդե՞ն չը յիշատակել Պ. Թիէրի իշխանութեան բնութիւնը։ Կարելի է։ Բայց այն ատեն երկու ծրագիրը յառաջ կուգան, մին իշխանութեան՝ միւսն մասնաժողովոյն։

Ատուած չ'ընէ որ այս ծրագրի հակաճառութիւններն խռովին Պաղտիոյ ներքին խաղաղութիւնը։

ԹԱՂԱՒՈՐԱԿԱՆՔ

ԲԱԶՈՒՄ ՁԱՅՆ ՓՈԻՃ ՏԵՂ

Ժողովուրդ ոչ ևս կը բացատրէ թաղաւորականներուն ցաւալի և ծիծաղելի ընթացքը։ Նախատինք, ապառնալիք, ծածուկ խռովութիւն, հրապարակական բողոք, վերջապէս չը մնաց յարձակում մը՝ զոր ըրած չ'ըլլան կառավարութեան դէմ, պատճառելով թէ առժամանակեայ է և թէ ազգին հաւանութեամբ ընտրուած չէ։

«Առժամանակեայ է, ինչպէս կ'ըսէք, սակայն և այնպէս Հանրապետութիւն մ'ունինք. փոխանակ սպասելու որ հայրենիք աղաւաին թշնամեայ ձեռքէն և այն ատեն հոգ տանինք սահմանապահական խնդիրներու, վրդովել կ'ուզեն հասարակութեան խաղաղութիւնը։ Իսկ ազգին հաւանութեան դալով, կ'ըսեմ թէ առջի անգամն է այս որ ազգին կամքը կանոնաւոր կերպով ի գործ դրուեցաւ. և կրնա՞յ ոք ասոր հակառակը ապացուցանել։

Սեպտեմբեր 4 ի հանրապետութիւնը՝ հանդամանքէն յառաջ եկաւ։ Սեպտեմբեր 4 ը ո՞վ կար. եթէ քանի մը հոգի իշխանութիւնը ձեռք առին՝ մարդ մը չ'ելաւ անոնց ընդդիմանալու. սակայն այսօր ազգը կ'ուզէ իւր ձայնը տալ։ Ազգը կը վախնայ միայն՝ կանոնաւոր կերպով ժողովք մը կազմել, անոր գործ սահմանելով՝ կամ միապետութիւն կամ հանրապետութիւն հաստատել. անոր որոշումը ընդունելու հիմակուընէ կը խոստանամք։ Բայց մինչև յայն օր դադրին բանսարկութիւնները. ոչ ոք կառավարութիւնը յափշտակել մըտքէն անցնի, զոր և ոչ իսկ ի գործ դնել կրնայ. և եթէ Հանրապետութիւնը առժամանակեայ է՝ առժամանակեայ կերպով յարգենք զայն, որովհետև չէ կարելի կործանել զայն առանց յեղափոխութեան մը։

Ուզենք չ'ուզենք ըլլալիքն ալ այն է ման ալ հանդամանքն այնպէս կը պահանջէ։ Կրնան դնտուիլ այնպիսի վարաձերներ կամ եռանդուններ որ յառաջ կընեսուին անկարելի պատահմունքներ երազելով. բայց երբ խօսքերը թողուով գործադրութեան սկսելու ժամը կուգայ, այն ատեն դժուարութիւններն յերևան կուգան և եռանդն տեղի կուտայ տկարութեան։ Ա. յս տեսանք սա վերջի օրերս, այս է նաև տեսնելիքնիս ալ. նոր վիճաբանութիւնները պիտի ծագին, նոր չարժուձեր՝ բայց բան մը չպիտի ըլլայ. և դեռ շատ անդամ պիտի կարենանք կրկնել այս յօդուածին վերնագիրը «բաղում ձայն փուճ տեղ»։

ՆԵՐՔԻՆ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՊԱՇՏՕՆԷԻՑ ԱՄՍԱԿԱՆՆԵՐԸ

Բարձր. Մահմուտ փաշան վերակազմիչ պաշտօնեայ մ'է, ապահով եմք ուրեմն որ չնորհակալ կ'ըլլայ մեզ եթէ պաշտօնակալաց ռոճիկներուն վրայ անդամ մ'ալ խօսինք, բաղդատելով զանոնք ուրիշ երկիրներուն պաշտօնատարաց ամսականներուն հետ։ Ա. րդէն հաւանոյի դիտողութիւններ ըրած էինք եվևմից հաշուին նկատմամբ։

Լ՚ Թէ-դէն նորին բարձրութեանը աղէկ ծառայութիւն մը չըրաւ իւր պաշտպանելովն ռոճիկներուն չափազանցութիւնը, և ասով ինքն ալ մեկ երկու սըխալմանց մէջ ինկած է՝ զորս հարկ է ուղղել։ Ընդարձակ ակնարկութիւն մը պէտք է ընել, որ ըստ ինքեան հաճառօտ գործ մ'է, Թուրքիոյ և Անգղիոյ պաշտօնակալաց ամսականներուն վրայ։ Ա. յս ակնարկութիւնը կրկին օգուտ ունի. նախ, հայթայթել նորին բարձրութեան անտեսական մկրատ մը զոր կրնար՝ ի կիր արկանել հոն՝ ուր չ'է հասած բարեկարգութեան (իւլահը) մանաւանդ անտեսութիւնը, և երկրորդ սխալը ուղղել այն ֆէրէն-պազմա-կան թերթին՝ որ այս բարեկարգական և տնտեսական խնդիրներու ժամանակին համեմատ, աւելի հմուտ տեղեկութիւն ու կարծիքներ պէտք էր ունենալ։

Հերքենք նախ ուրեմն Թէ-դէնի ապացոյցները։ —Մեր ընկերակիցն բազդատութեամբ չափազանց եղած ռոճիկները, կ'արդարացնէ, հաստատելով թէ հոս Տէրութիւնը, ինչպէս Անգղիոյ և Պաղտիոյ Տէրութիւնները, ամսականէն զատ իւր պաշտօնակալաց չը տար վարուցը բնակութիւններ և այլ կալուածներ։ Անգղիոյ այս արտաքոյ կարգի չնորհքներն մեր ընկերակցին երևակայութեան մէջն է։ Իրաւ պաշտօնական սրահներ կան դանձատունը, Հնդկաստանի պաշտօնատունը և Ծովակերտական պաշտօնատուն մէջ, բայց չ'են բաց առեալ զայս վերջինը, ուր ատեն ատեն կը բնակի Ա. ռաջին Լորան, այն սրահները հասարակութեան համար են. իսկ ժողովրդեան՝ այն սրահները լեցնելու կարևորութիւնը՝ պաշտօնէին պատկանելով, աւելի ծախսուց առիթ կուտայ քան թէ օգուտ։ Իսկ Պաղտիոյ պաշտօնեայք, թէպէտև պաշտօնական բնակութիւններ ունին, բայց իրենց ամսականներն նուազ են համեմատութեամբ Անգղիոյ պաշտօնէից։ Բաւական է Անգղիոյ քանի մի պաշտօնէից ռոճիկը յիշել, Թէ-դէնի տպագոյցներուն հերքումը վերջացնելու համար։

Լորտ Կաւոսէրն, առաջին պաշտօնեայն, կ'ընդունի տարեկան 5000 լիրա ինչպէս նաև պաշտօնեայք Եվևմից, ներքին գործոց, դաղթականութեանց, Հնդկաստանի. իսկ Ծովակերտական պաշտօնին առաջին Լորան միայն 4,500 լիրա կ'ընդունի։ Գալով երկրորդական կարգի պաշտօնէից. — Հասարակային չինութեանց պաշտօնեայն՝ 2000. Առևտրական գործոց պաշտօնեայն՝ նոյնպէս 2000. իսկ Թղթատարական գործոց պաշտօնեայն կ'ընդունի 2,500 լիրա։ Իրաւ պաշտօնէից նախագահ Լորան 10,000 լիրա կ'ստանայ, բայց իւր ունեցած աստիճանին մեծ զբաղմանց նկատմամբ։

Ամսական տարեկան 70,000,000 լիրա եկամուտ ունեցող տէրութեան՝ իւր պաշտօնէից հատուցած ամսականներն։ Բաղդատենք Բ. Դրան վճարած ամսականներուն հետ, որուն եկամուտն հազիւ վերոյիշեալ գումարին քառորդն է։ Իրրև յառաջաբան կրնայ ըսուիլ Թէ, Թուրքիոյ պաշտօնէից ամսականներուն «քանակութիւնը» փոխարկական է, պէտք է ուրեմն սոյնպէս եղածը յառաջ բերել կամ յեսին տարիներուն մէջ որ ուսած զանազան ամսականներուն միջին գումարն առնել, որով կը գտնինք։ — Մեծ Եպարքոսին ամսականն է 120,000 դահեկան (որ կ'ընէ տարին 13,000 լիրա). Սպարապետինն՝ 90,000 դահեկան (գերեթէ տարին 10,000 լիրա). իսկ Ա. րտաքին գործոց, Ծովակերտութեան և Հասարակային չինութեանց պաշտօնէից ամսականներն 70,000 դահեկան են՝ (այսինքն 7,600 լիրա). և Թղթատարական ու Հեռագրական գործոց պաշտօնեայն կ'առնու 40,000 դահեկան (որ է ըսել 4,400 լիրա տարին)։ Զ'ևմ յիշեր հոս Կայսերական առանձին դանձուց պաշտօնէին ո՛չ ամսականը՝ որ աւելիւս առատաձեռնութեամբ ի գործ կը դրուի, և ո՛չ բազմաթիւ դիպուածական չահերը՝ որ նաև մեծ օրերս Խուլի էֆէնտիին վրայ ամենուն ուշադրութիւնը գրաւեց — վասն զի Կայսերական առանձին դանձուց գործը ժողովրդեան քընութեան ներքև ինկալու համար բաւական ատեն անցած չէ։

Ա. յս համառօտաչար համարին կրնանք աւելնել Եվևմից, Ոստիկանութեան, Կրթութեան պաշտօնէից ամսականներն և նաև այն բազմաթիւ պաշտօնէից՝ որոնք թէպէտ պաշտօն չ'ունին, բայց և այնպէս մեծ գումար մը կ'առանան։ Վերջապէս միացնելով այս գումարն, կը գտնեմք թէ Բ. Դրան ըստ ամսականներն կրկինն է Անգղիացի, Պաղտիացի կամ Գերմանացի պաշտօնէից ռոճիկներուն, և այս, միշտ հաւասարակշիռ աստիճանի պաշտօնէից ամսականներն բաղդատելով։ Նոյն է նաև դաւառաց մէջ։ Հոն ալ կառավարիչներուն չահը համեմատ չէ իրենց պաշտօնին։

Ա. հաւասիկ ուրեմն նոր ասպարէզ կը բանամք Մահմուտ փաշայի վիրաբուժական գործոցութեանց համար։

Լ՚ Թէ-դէնն նկատելով դլխաւոր պաշտօնէից թաղաւորաշն կենցաղավարութիւնը, հարկ կը համարի որ անոնց ռոճիկներուն գումարը չը նուազի, վասն զի, կ'ըսէ, անոնցմէ շատերն առանձին հարստութիւններ չ'ունին։ Մեր ընկերակիցն կրնա՞յ արդեօք ցուցնել մեզ մէկ պաշտօնեայ՝ որ յետ տասն տարի պաշտօնի մէջ մնալու, մեծ հարստութիւն մը դիղած չ'ըլլայ, և միթէ կըրնա՞յ պնդել թէ չ'ենք կարող գտնել երկոտասանի չափ հարուստ անձանց անունը տալ՝ որոնց փարթամութիւնը նըշանակելու համար, բաւին իմաստը բաւական չ'է։ Իսկ եթէ հակառակն ալ ըլլար, հարկ է ուրիշ ձև մ'առնուլ, որովհետև Տէրութիւնը լուսաւորեալ աղդայ մէջ տեղ մ'ունենալ կ'ուզէ։ Ժամանակն է որ պաշտօնեայք, այն գերեթէ — բարբարոսական չռայլ ճոխութեանց հինաւուրց սովորութիւնները հեռանալով, յարմարին Եւրոպական համեստ կենցաղավարութեան։ Տաճիկ

երևելի անձի մը հարկ չը կայ Տէրէ-Պէյէ պէս եաևէն ու կոմմերքէն մարդկանց բազմութիւն ունենալ։ Եւ որովհետև 5000 կամ 6000 լիրա կը բաւէ Կայսրութեան և Պիսմարքի տարեկան ծախուց, պատճառ մը չ'ենք տեսներ որ Օսմանեան պաշտօնեայք երեքպատիկ գումար մը պահանջեն։ Դոնէ սպասեն որ Տէրութեան եկամուտներն համեմատաբար աւելնան։

Անցեալ օր ըսինք թէ այս չափազանց գումարը, նոյնպէս գաւառաց կառավարիչներուն ամսականները նուազեցնելով, եւմմիջ հաշուեցոյցը կրնան հաւասարակշռել—ասոր աւելցընելով Մէ-ճէներուն պզտիկ բանակին ռոճիկներուն ղեղչումը—։ Եւ այսպէս տնտեսական օգուտը 'ի գործ դրուելով, մեծ գումար մը կը խնայուի՝ զոր լաւագոյն կերպով կարելի է ծախել։ Զոր օրինակ, դատաստանական տանէից անձանց խեղճ ամսականները աւելցնել և ուրիշ տորին պաշտօնատարներուն ողորմելի ամսականներուն դոնէ % յաւելուած մի ընել որոնք արդի թոշակներով չեն կարող ապրիլ։

Մահմուտ փաշային Եպարքոսութիւնն կը քալլերէ զմեզ յուսալ մեր բարեմաղթած վերակազմութեանց կատարումը։ Տարակոյս չը կայ որ Մեծ. Եպարքոսն մեծ ընդդիմութիւններ 'պիսի դտնէ, սակայն ասի իր քաջութեան և անձնական անշահասիրութեանը ապացոյցն պիտի ըլլայ, որով բոլոր իր քաղաքակիցներէն (բացառութեամբ այս պատճառաւ նեղուած մեծամեծներուն) ժողովրդասէր պիտի անուանի, որ առաջին անգամ ըլլալով Թուրքիոյ մէջ, և այս անունը բաւական է իր համբաւը բոլոր Եւրոպիոյ մէջ մեծատուհան ընելու։

(Լեվանթ Հերալտ.)

Ճեյհուն Հաճոփն իր յաւելուածովը երէկ երեկոյն ուշ ատեն հրատարակած է յետագայ ընտրութիւններն,

Կրթութեան պաշտօնէին նախորդ խորհրդական Վահան Էֆէնտին՝ Սուլթանիէ Վարժարանին վերատեսուչ ձեռնլով, հասարակային չինութեանց պաշտօնէին ալ խորհրդական ընտրուեցաւ։

Հասարակային չինութեանց նախորդ խորհրդականն կրթութեանց պաշտօնէի խորհրդական ընտրուեցաւ։

Էմիրնեի կուսակալութեան դրան հոդաբարձու ընտրուեցաւ Նաղիք Պէյ Էֆէնտին։

Հաճի Թահսին Էֆէնտին Պէյլիւլմալի Մխիթար անուանեցաւ,

Րիզա Էֆէնտին, եւմմիջ համարատուութեան (մուհասէպէճ) ատենին անդամ եղաւ,

Տրապիզոնի կուսակալութեան դիւանագրաման նախորդ Նազիք Էֆէնտին ընտրուեցաւ Սըվազի կուսակալութեան դիւանագրաման,

Սըվազի կուսակալութեան նախորդ դիւանագրաման Սուրուրի Էֆէնտին՝ Դանուբի կուսակալութեան դիւանագրաման եղաւ,

Պուրսայի նախորդ համարատան (մուհասէպէճի) Հազի Էֆէնտին Պօսնայի կուսակալութեան դիւանագրաման անուանուեցաւ։

—Շատ անգամ հասարակութիւնն բողոքած է Պօրսայի մարդկանց Քարաքէօյի ճամբուն վրայ ժողովուելնուն դէմ։ Կ'երևայ թէ ոճրագործներն վարձու առած են այն ճամբան, վասն զի կարելի չէ որ ուրիշ մը կարենայ անցնիլ։ Հոն կը տեսնան բոլոր գործերնին, հոն կը վիճեն, հոն կը կռուին, հոն մէկզմէկ կը հայհոյեն։

—Ստամպօլի ազգային որբատան համար հաւաքուած տոակին դումարն 5700 դահեկանի հասած է։ Բարերարաց անուանց մէջ կը նշանակուին Սելանիկի և քանի մը այլ գաւառներու կառավարիչներն։

— Ատաղձով բեռնաւորուած ձիեր Պահճէ-Գափուի երկաթուղին ծածկած էին երբ յանկարծ Թրամուէյի երկու կառքեր սրընթաց կուգային։ Եթէ կառավարն չուռաով մը սանձերը չը ղսպէր՝ նոր աղէտ մը պիտի ունենայինք հրատարակելու։

—Պրուսայէն առնուած լուրերուն նայելով, ամսոյս 1 ին և 8 ին կէմլէճիք երկրաշարժներ տեղի ունեցեր են։ Շարժումը հիւսիսէն դէպ 'ի հարաւ ըղացուեր է։ Երկնակաթ չարիք մը չէ պատահեր։

—Պաղտատի Զուբ լուդրին մէջ կը զարդասք։

Համեվենտ և Զինճապի դաւառներու բնակիչներէն 100 ձիաւոր և 80 հետեւակներէ բաղկացեալ խումբ մը սահմանը անցնելով Միչթահի վրայ յարձակեցան։ Երկիրն աւարի առնելով 5,000 արջառ տարեր են։

Հեռագրական հրամաններ որուեցան աւազակաց վրայ ձիաւորներ խրկելու զանոնք բռնելու համար. բայց մինչև որ զօրքերն հասան՝ անոնք Թուրքօ-Պարսիկ սահմանը անցած էին։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ

Ինչպէս երէկուան Փոդոլ ծանուցած էինք, երէկ գիշեր Օսմանիյէ թատրոնին մէջ 'ի նպաստ Պ. Թ. Նալբանի ներկայացումներ որուեցան, ուր բաւական թատերասէր Ազգայնոց թիւ մը դումարուած էր, որ նպաստաւորեալ Պ. Թ. Նալբանի իւր արհեստին մէջ ունեցած լիովին ճարտարութիւնը պատկերլու արդարև չանգիւր եղած էր։

Մենք ևս նոյն գիշեր թատերդութեանց ներկայ գտնուելով, պարտ կըզդամք քանի մի տողով գնահատել մեր ընթերցողաց, յորոց ականատես թերևս մինչեւ իսկ խղճի մտօք քան զմեզ լաւ քննադատած են։

Ներկայ եղող հանդիսականաց ուշադրութիւնը, «Պարոն կնիկս տեսա՞ր» տիտղոսով 'ի հանդէս ածելի խաղն գրաւած էր, հեղինակին այս մասին ունեցած յատկութեան աներկբայ լինելով. սակայն, ինչպէս չատերու նոյնպէս մեր ցարմանքը գրգռեցաւ երբ մեր յուսացածին հակառակ դտանք։

Պ. Հեղինակին յօրինած ուրիշ թատերգութեանց վրայ համարում ունինք, ըստ որում, իւր գրիչը անուանարկելու միտում չունենալուս՝ բարեհաճի ապահով ըլլալ. սակայն կը ներէ՛ արդեօք մեզ, յիշեցնել իրեն թէ, այս տեսակ խաղեր յաւէտ ուրիշ գթօսավայրերու (մէյտան օյունի կամ հէյալ) կը նուիրուին քան թատրոններու, որոյ շուրջ չմ պէտք բարոյախոսական տիտղոսը տուած ենք, և ուր յաճախել կը յորդորենք հանապազ զԱզգային։

Ուստի, սոյն խաղը երևի թէ Մեծ. Վարչութեան, թէ հեղինակին ուշադրութեանը կը յանձնեմք, խնդրելով մինդամայն որ եթէ յաջողին դնել հոն բարոյականի 'ի նպաստ մաս մը, հերքեն մեր կարծիքը, իսկ եթէ ոչ, չը նորհ ընեն ուրիշ առիթներու մէջ ըզգուշութիւնը ձեռքէ չթողուլ, յ'օգուտ մարդկային մտաւորական զարգացման։

Ա.ռ այժմ թերթին անձկութեան պատճառաւ այսչափը բաւ համարելով, յառաջիկայով մեր կարծիքը աւելի պարզ գրել կը խոստանանք, յուսալով որ Վարչութեան և հեղինակին կողմէն սիրով և գոհունակ կ'ընդունուի։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնտրա, 26 մարտ.

Երէկ երեկոյ, Պ. Լօվ Հասարակաց Խորհրդարանին ներկայացուց հաշուեցոյցը 1871 էն մինչև 1872 տարուան ծախուց նուազումն 1,016,000 լիրա է, և եկամտից աւելորդն 2.815,000 լիրա։ Ազգային պարտքը՝ 1869 էն 'ի վեր 12,746,000 լիրա պակասելով, հիմայ 792,246,000 լիրա մնացած է։ 1872 էն մինչև 1873 տարուան ծախուց նուազումը 1,423,000 լիրա կը գուշակուի և եկամտից յաւելուածն 3,602,000 լիրա։

Այս վիճակին նկատմամբ եւմմիջ պաշտօնեայն կ'առաջարկէ չնչել եղէգի և գահվէի մսից մաքսը, և երկու բէնա պակասցնել բերից հարկը և ջրել 20 լիրայէ վեր վարձ ունեցող տուներուն տուրքը. բոլոր այս զեղչմունքներն ընդունուեցան խորհրդարանէն առանց հակառակութեան։

Ա.յսօր Հասարակաց Խորհրդարանին մէջ Պ. Կլատսթընը հարցման մը պատասխանելով ըսաւ թէ, Բրուսիոյ և Իտալիոյ մէջ դաշնագրութեան մը գոյութեանը վրայ ծանութիւն չունի։

Սէն-Բէդերսպուրկ 26 մարտ.

Այսօր Կայսրուհին համբոյ եւաւ Խրիմ երթալու։

Պէռլին 26 մարտ.

Կիլիսմ կայսեր առողջութիւնը բոլորովին աղեկ է։

Վիէննա 26 մարտ.

Ռումելիի բաժինք	75,90
Աւստրօ—Օթոման պանգայի բաժինք	134,
Փրէտէ Աւստրօ—Օթոմանի »	139,
Ազիս	108,75

Կը լսուի թէ՝ կայսրն իւր գահլէին քաղաքական ընթացից յարի հետեւանացը նկատմամբ, իւր առ պաշտօնեայս ունեցած գոհունակութիւնը՝ կ'ուզէ հրապարակաւ յայտնել։

Պ. Չօրդ, հայրենեաց պաշտպանութեան գործոց պաշտօնեայ անուանեցաւ։

Լրագիրներն, որ կը գովեն Տէրութեան քաղաքական ընթացքը, ուրախութեամբ ընդունեցին այս ընտրութիւնը։

Աւստրօ-Թիւրք ընկերութեան բաժինք Պէրլին 82 5/8 և Ֆրանքֆորթ 147 են։

Հոմ 26 մարտ.

Թագաւորն լաւ ընդունելութիւն մ' ըրաւ Գաղղիոյ դեսպան Պ. Ֆուրնիէի։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Լիվըրպուլ 00 մարտ.

Բամպակ Միտլինկ Օրլէան, բէնա 11 3/16

Ծախուած 10,000 հակ։

Հրապարակը հաստատ.

Նիւ-Եօրք 26 մարտ.

Կազ Բէլթրոլի 28.

Լօնտրա 27 մարտ.

Ա.ֆիոն լիպրան 18 շիլին

«Մօհէր» թիֆթիկ լիպրա 44 բէնա։

Շաքար Հաւանատ կենդ. 33 շիլին 6 բէնա.

Ճէ-հրի. թան. 8 լիրա 11 շիլին. 4 բէնա.

Լօնտրա 27 մարտ.

Փոխ. վճարելի 'ի Բարիզ . . .	25,65
Գոնսօլիտ Անգլիա	93 2/8
» Թիւրքիոյ . . .	51 3/4

Բարիզ 27 մարտ.

Գոնսօլիտ Գաղղիոյ	56—
» Իտալիոյ	69—85
» Թիւրքիոյ	52—65

Վիէննա 27 մարտ.

Ազիս	109—75
Երկաթուղի Բումելի . . .	77—25
Փոխ. Լոնտրա 3 ամիսէ վճարելի	110—65

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 16,28 ՄԱՐՏ

Փոխանակագիր լիրա 100 գրչ. են.

Լօնտրա 3 ամիսէն վճարելի	108 3/4
» 3 օրէն »	110
Մարսիլիա 3 ամիսէն »	23—40—00

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԲՕՆՍՕԼԻՏ

Մարտ. 13 երեկոյին գոց . .	57—18
» 16 բացուեցաւ . . .	57—17
Յամ 6	57— 6

Փոխ. 1863 ի	. . .	ֆր.	343—
» 1865 ի	. . .	»	353—
» 1869 ի	. . . .	»	320—

ՅԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԳԱՄԷԼԻԱԶԱՐԻ ՏԻԿԻՆ

ՀԵՔԻԱԹԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱՅԻ ՈՐԴՒՈՑՆ

(Շարունակութիւն տես էջ 35)

— Ուրեմն, բարեկամս, պէտք էիր նաւազ սիրել, կամ աւելի ապէկ ճանչել զիս։ Շա՜տ վշտացուց զիս քու թուղթդ։ Եթէ ազատ ըլլայի, կոմսը չէի ընդուներ, և կամ ընդունելս յետոյ կուպայի քեզնէ ներումն կը խնդրէի, վոհանակ զի հիմայ դուս չինէ խնդրելիքս, և այնուհետև քեզնէ պատ հոմանի չէի ունենար։ Գահ մը կարծեցի որ կրնայի հայթայթել ինձ վեց ամիս այդ երջանկութիւնը. իսկ դուս մերժեցիր զայն. ուղեցիր տեղեկանալ միջոցներուս, զոր չատ գիւրութեամբ կրնայիր դուսչակել։ Այդ միջոցները գործածելով կարծացիր որ երևելի անձի մը հարկ չը կայ Տէրէ-Պէյէ պէս եաևէն ու կոմմերքէն մարդկանց բազմութիւն ունենալ։ Եւ որովհետև 5000 կամ 6000 լիրա կը բաւէ Կայսրութեան և Պիսմարքի տարեկան ծախուց, պատճառ մը չ'ենք տեսներ որ Օսմանեան պաշտօնեայք երեքպատիկ գումար մը պահանջեն։ Դոնէ սպասեն որ Տէրութեան եկամուտներն համեմատաբար աւելնան։

Անցեալ օր ըսինք թէ այս չափազանց գումարը, նոյնպէս գաւառաց կառավարիչներուն ամսականները նուազեցնելով, եւմմիջ հաշուեցոյցը կրնան հաւասարակշռել—ասոր աւելցընելով Մէ-ճէներուն պզտիկ բանակին ռոճիկներուն ղեղչումը—։ Եւ այսպէս տնտեսական օգուտը 'ի գործ դրուելով, մեծ գումար մը կը խնայուի՝ զոր լաւագոյն կերպով կարելի է ծախել։ Զոր օրինակ, դատաստանական տանէից անձանց խեղճ ամսականները աւելցնել և ուրիշ տորին պաշտօնատարներուն ողորմելի ամսականներուն դոնէ % յաւելուած մի ընել որոնք արդի թոշակներով չեն կարող ապրիլ։

Մահմուտ փաշային Եպարքոսութիւնն կը քալլերէ զմեզ յուսալ մեր բարեմաղթած վերակազմութեանց կատարումը։ Տարակոյս չը կայ որ Մեծ. Եպարքոսն մեծ ընդդիմութիւններ 'պիսի դտնէ, սակայն ասի իր քաջութեան և անձնական անշահասիրութեանը ապացոյցն պիտի ըլլայ, որով բոլոր իր քաղաքակիցներէն (բացառութեամբ այս պատճառաւ նեղուած մեծամեծներուն) ժողովրդասէր պիտի անուանի, որ առաջին անգամ ըլլալով Թուրքիոյ մէջ, և այս անունը բաւական է իր համբաւը բոլոր Եւրոպիոյ մէջ մեծատուհան ընելու։

(Լեվանթ Հերալտ.)

Ճեյհուն Հաճոփն իր յաւելուածովը երէկ երեկոյն ուշ ատեն հրատարակած է յետագայ ընտրութիւններն,

Կրթութեան պաշտօնէին նախորդ խորհրդական Վահան Էֆէնտին՝ Սուլթանիէ Վարժարանին վերատեսուչ ձեռնլով, հասարակային չինութեանց պաշտօնէին ալ խորհրդական ընտրուեցաւ։

Հասարակային չինութեանց նախորդ խորհրդականն կրթութեանց պաշտօնէի խորհրդական ընտրուեցաւ։

Էմիրնեի կուսակալութեան դրան հոդաբարձու ընտրուեցաւ Նաղիք Պէյ Էֆէնտին։

Հաճի Թահսին Էֆէնտին Պէյլիւլմալի Մխիթար անուանեցաւ,

Րիզա Էֆէնտին, եւմմիջ համարատուութեան (մուհասէպէճ) ատենին անդամ եղաւ,

Տրապիզոնի կուսակալութեան դիւանագրաման նախորդ Նազիք Էֆէնտին ընտրուեցաւ Սըվազի կուսակալութեան դիւանագրաման,

Սըվազի կուսակալութեան նախորդ դիւանագրաման Սուրուրի Էֆէնտին՝ Դանուբի կուսակալութեան դիւանագրաման եղաւ,

Պուրսայի նախորդ համարատան (մուհասէպէճի) Հազի Էֆէնտին Պօսնայի կուսակալութեան դիւանագրաման անուանուեցաւ։

—Շատ անգամ հասարակութիւնն բողոքած է Պօրսայի մարդկանց Քարաքէօյի ճամբուն վրայ ժողովուելնուն դէմ։ Կ'երևայ թէ ոճրագործներն վարձու առած են այն ճամբան, վասն զի կարելի չէ որ ուրիշ մը կարենայ անցնիլ։ Հոն կը տեսնան բոլոր գործերնին, հոն կը վիճեն, հոն կը կռուին, հոն մէկզմէկ կը հայհոյեն։

—Ստամպօլի ազգային որբատան համար հաւաքուած տոակին դումարն 5700 դահեկանի հասած է։ Բարերարաց անուանց մէջ կը նշանակուին Սելանիկի և քանի մը այլ գաւառներու կառավարիչներն։

— Ատաղձով բեռնաւորուած ձիեր Պահճէ-Գափուի երկաթուղին ծածկած էին երբ յանկարծ Թրամուէյի երկու կառքեր սրընթաց կուգային։ Եթէ կառավարն չուռաով մը սանձերը չը ղսպէր՝ նոր աղէտ մը պիտի ունենայինք հրատարակելու։

—Պրուսայէն առնուած լուրերուն նայելով, ամսոյս 1 ին և 8 ին կէմլէճիք երկրաշարժներ տեղի ունեցեր են։ Շարժումը հիւսիսէն դէպ 'ի հարաւ ըղացուեր է։ Երկնաքաբար չարիք մը չէ պատահեր։

—Պաղտատի Զուբ լուդրին մէջ կը զարդասք։

Համեվենտ և Զինճապի դաւառներու բնակիչներէն 100 ձիաւոր և 80 հետեւակներէ բաղկացեալ խումբ մը սահմանը անցնելով Միչթահի վրայ յարձակեցան։ Երկիրն աւարի առնելով 5,000 արջառ տարեր են։

Հեռագրական հրամաններ որուեցան աւազակաց վրայ ձիաւորներ խրկելու զանոնք բռնելու համար. բայց մինչև որ զօրքերն հասան՝ անոնք Թուրքօ-Պարսիկ սահմանը անցած էին։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ

Ինչպէս երէկուան Փոդոլ ծանուցած էինք, երէկ գիշեր Օսմանիյէ թատրոնին մէջ 'ի նպաստ Պ. Թ. Նալբանի ներկայացումներ որուեցան, ուր բաւական թատերասէր Ազգայնոց թիւ մը դումարուած էր, որ նպաստաւորեալ Պ. Թ. Նալբանի իւր արհեստին մէջ ունեցած լիովին ճարտարութիւնը պատկերլու արդարև չանգիւր եղած էր։

Մենք ևս նոյն գիշեր թատերդութեանց ներկայ գտնուելով, պարտ կըզդամք քանի մի տողով գնահատել մեր ընթերցողաց, յորոց ականատես թերևս մինչեւ իսկ խղճի մտօք քան զմեզ լաւ քննադատած են։

Ներկայ եղող հանդիսականաց ուշադրութիւնը, «Պարոն կնիկս տեսա՞ր» տիտղոսով 'ի հանդէս ածելի խաղն գրաւած էր, հեղինակին այս մասին ունեցած յատկութեան աներկբայ լինելով. սակայն, ինչպէս չատերու նոյնպէս մեր զարմանքը գրգռեցաւ երբ մեր յուսացածին հակառակ դտանք։

Պ. Հեղինակին յօրինած ուրիշ թատերգութեանց վրայ համարում ունինք, ըստ որում, իւր գրիչը անուանարկելու միտում չունենալուս՝ բարեհաճի ապահով ըլլալ. սակայն կը ներէ՛ արդեօք մեզ, յիշեցնել իրեն թէ, այս տեսակ խաղեր յաւէտ ուրիշ գթօսավայրերու (մէյտան օյունի կամ հէյալ) կը նուիրուին քան թատրոններու, որոյ շուրջ չմ պէտք բարոյախոսական տիտղոսը տուած ենք, և ուր յաճախել կը յորդորենք հանապազ զԱզգային։

Ուստի, սոյն խաղը երևի թէ Մեծ. Վարչութեան, թէ հեղինակին ուշադրութեանը կը յանձնեմք, խնդրելով մինդամայն որ եթէ յաջողին դնել հոն բարոյականի 'ի նպաստ մաս մը, հերքեն մեր կարծիքը, իսկ եթէ ոչ, չը նորհ ընեն ուրիշ առիթներու մէջ ըզգուշութիւնը ձեռքէ չթողուլ, յ'օգուտ մարդկային մտաւորական զարգացման։

Ա.ռ այժմ թերթին անձկութեան պատճառաւ այսչափը բաւ համարելով, յառաջիկայով մեր կարծիքը աւելի պարզ գրել կը խոստանանք, յուսալով որ Վարչութեան և հեղինակին կողմէն սիրով և գոհունակ կ'ընդունուի։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնտրա, 26 մարտ.

Երէկ երեկոյ, Պ. Լօվ Հասարակաց Խորհրդարանին ներկայացուց հաշուեցոյցը 1871 էն մինչև 1872 տարուան ծախուց նուազումն 1,016,000 լիրա է, և եկամտից աւելորդն 2.815,000 լիրա։ Ազգային պարտքը՝ 1869 էն 'ի վեր 12,746,000 լիրա պակասելով, հիմայ 792,246,000 լիրա մնացած է։ 1872 էն մինչև 1873 տարուան ծախուց նուազումը 1,423,000 լիրա կը գուշակուի և եկամտից յաւելուածն 3,602,000 լիրա։

Այս վիճակին նկատմամբ եւմմիջ պաշտօնեայն կ'առաջարկէ չնչել եղէգի և գահվէի մսից մաքսը, և երկու բէնա պակասցնել բերից հարկը և ջրել 20 լիրայէ վեր վարձ ունեցող տուներուն տուրքը. բոլոր այս զեղչմունքներն ընդունուեցան խորհրդարանէն առանց հակառակութեան։

Երբ մտածէի որ այդ հրաշագեղ կինը, որոյ երբեմն ոտքերը համբուրել կը ցանկայի, խորհէր յիս սակաւ մի և իւր կենաց գործոց մէջ մաս մ'ալ ինձ կը շնորհէր, և թէ ես ինձ ոտքատակն տակաւին գոհ չեի և կը հարցունէի ինքնիրենս թէ մինչ՞ մարդուս վտահութիւնը սահման չեն ունենար. վասն զի խղճերս պահպանելս անմիջապէս յետոյ, դեռ ուրիշ բաներ կը կարկառէի ձեռներս։

Այդ արև, յարեց, մենք արարածքս դիպուածի, պայմանակ վտահութիւններ և անհատականաց արժանիքներ կ'ուսնենանք։ Մինչև իրարմէ տարբեր բաներու կատանը ինքնինքնիս։ Մարդիկ կան որ բոլոր ատացուածքնին կը վտանգեն մեզ համար՝ առանց մեզմէ շնորհ մ'ընդունելու, իսկ մարդիկ ալ կան, որ ծպհանց վտանգով մը կը սատանան զմեզ։ Մեր արարին հանգամքը՝ մեր միակ սեփականքը և չքմեղն են։ Կ'երևի նաեւ որ մարդու մը այնչափ վաղ ինքզինքս չեմ առած՝ որչափ քեզ, որովհետև արիւն թըքելս տեսնելով՝ ձեռնս բանեցիր, և յայտիր. որովհետև մարդկային պարագայից մէջէն միայն դու ցաւեցար վրաս։ Ծիծաղաշարժ բան մը պիտ' ըսեմ քեզ, տասնօք փոքր չուն մը ունէի, որ հաղալու տեսնս՝ արտասուք սիրուս կը բերաս կը նայէր. միայն զայդ արարածը սիրեր էի ցարդ։ Երբոր մեռաւ, աւելի լացի նորա վրայ քան մօրս մահուան. այս ալ կայ որ անոյրըս տասներկու տարի պիս ծեծեր էր։» Այո՛ իմ՛չանս չափ վաղ սիրեցի զքեզ։ Եթէ մարդիկ պիտանային մեզ արտասուքով մ'ինչե՛ր կրնան ըստանալ, առաւել կը սիրուէին և մենք ալ նոցա ինչքն այնպէս չէինք սպառեր։

Գրած թուղթդ խնացայ ինչպիսի օր ըլլալդ։ Դու, որուն ամեն փափկութիւնները չուենալ եղեր։ Նամակդ աւելի վիրաւոր քու վրայ ուղեցած սիրոյս քան ամեն չարիք՝ զոր կրնայիր հասուցանել ինձ։ Ճիրաւի նախանձ կը ային, բայց հենդնական և վերջ նախանձ մը։ Քու թուղթդ ընդունած տանէս արդէն չատ ախոռ էի. կը յուսայի կէս օրին տնտեսել զքեզ, ճաշել քեզ հետ, և վերջապէս մոռնալ ի տես քան մը՝ յոր մտածէի անդադար, և զոր պիտրաւ ընդունիլ չէի զքեզ ճանչելէս առաջ։

Ա.ուիկ զատ, յարեց Մարգարիտան, կարծէի թէ քու տալիք միայն կրնամ ազատաբար խոր-

ԱՐԱՐԱՏ

ԱՄՍԱԿԱՆ ԳԻՏԱԿԱՆ-ԳՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԱՄԻՈՆԻ ՎԱՆԱՅ ՄԿՐՏՉԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՐԱՀԱՍՏԱՏ ՏՊԱՐԱՆԻ

ՏԱՐԻ ԺԳ. — 1886

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԻՈՆԻ ՎԱՆԱՅ ՄԿՐՏՉԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Ի. Ամիոնի Վանայ Մկրտչայինի վարժարանին համար պիտի հաստատուի ուսուցչութիւն մը, որ պարտաւոր պիտի լինի ուսուցանել հետևեալ առարկաները՝

1. Հայոց լեզուն քերականութեամբ եւ ուղղագրութեամբ.
2. Տեղագրութիւն մասնաւորապէս Հայոց.
3. Պատմութիւն հին աշխարհի, մանաւանդ Հայոց.
4. Թուաբանութիւն մինչեւ համեմատութիւնք.
5. Երկրաչափութիւն հարթ եւ գնդային.
6. Ֆիզիկա եւ Քիմիա.
7. Գիտութիւն բնական մարմնոց.
8. Գիրք Ա. Աստուածաշունչ Հին Կտակարանաց.
9. Գիրք Ա. Աստուածաշունչ Նոր Կտակարանաց.
10. Ընդհանուր պատմութիւն Եկեղեցւոյ Քրիստոսի մինչեւ ցայսօր.
11. Պատմութիւն Ս. Եկեղեցւոյ Հայաստանեայց մինչեւ ցայսօր.
12. Ընդհանուր ուսումն Ս. Գրոց Հին եւ Նոր Կտակարանաց.
13. Մեկնութիւն Աստուածաշունչ Հին եւ Նոր Կտակարանաց.
14. Ուղղափառ Դաւանութիւն Հայոց.
15. Ընդհանուր ուսումն Ս. Պատարագին եւ Ս. Խորհրդոց.
16. Ընդհանուր ուսումն Ս. Ծիսից եւ Կանոնաց Եկեղեցւոյ.
17. Ընդհանուր պատմութիւն գրոց Հին եւ Նոր Կտակարանաց.
18. Վիճակ լիակատար Հայոց լեզուի.
19. Երգ ի պատկանելոյն ի Ս. Պատարագն եւ ի պատահականսն.
20. Երգեցողութիւն գրոց ընթերցուածոց եւ մասամբ ի Ս. Պատարագին.
21. Ծանօթութիւն երաժշտութեան ընդհանրապէս եւ մասնաւորապէս Հայոց.
22. Երգ ի Հոգեգալստեան եւ ի Համբարձման Տեառն.
23. Ընդհանուր հանճար Հայկազեան լեզուիս.
24. Երգ ձայնիւք Ս. Խաչատուր Տարօնացւոյ, զոր ասեն ոմանք թէ ինքն է Ս. Լուսաւորչի Գրիգորի մանուկ որդին եւ ոչ Ս. Գրիգոր Մագիստրոս։
25. Երգոցոյցութիւն Ս. Գրոց Հին եւ Նոր Կտակարանաց։
26. Ծանուցումն Ս. Ներսիսեան Հայոց Հոգեւոր Դպրեվանից։
27. Ընդհանուր տեղեկութիւն Հայոց Հին եւ Նոր Կտակարանաց։
28. Երգոցոյցութիւն Հայոց Հին եւ Նոր Կտակարանաց։
29. Որ և է խնդիր Հայոց Հին եւ Նոր Կտակարանաց։
30 Ս. Աստուածային Երգք Երգոց Սողոմոնի, Ծանօթութիւն Հայոց վերայ Հին Կտակարանաց։
31. Երգ ի Հոգեգալստեան եւ ի Համբարձման Տեառն։
32. Ս. Աստուածային Պատարագ Հոգւոյն Սրբոյ եւ Ս. Խորհրդոց։
33. Ս. Աստուածային Պատարագ եւ Ս. Խորհրդոց։

Ընդունելութիւն աշակերտաց կատարի ամէն տարի Հոկտեմբեր ամսոյ 1-ին։ Ներքին աշակերտաց համար պահանջի Տէր Հայրապետական Կոնդակ, կամ Տեղապահական Թուղթ, կամ Առաջնորդական Վկայական։ Արտաքին աշակերտաց համար պահանջի Վկայական Ծննդեան, Մկրտութեան, Պատուական Ընտանեաց, Ուսման, Վարուց եւ Առողջութեան։ Ամէն աշակերտ պարտաւոր է ունենալ իւր հետ Աստուածաշունչ մը, Քերականութիւն մը, Տետրակներ, Գրիչ, Թանաքամած, Մատիտ, Քարտէս, Կանոնաւոր հագուստ եւ Ոտնամաններ։ Ամէն աշակերտ պարտաւոր է ունենալ իւր հետ Ծածկոց մը, Սպիտակեղէն մը, Ներքնազգեստ մը, Գուլպայ երկու զոյգ, Ոտնամանի երկու զոյգ, Գլխարկ մը, Վերարկու մը, Անձեռոցիկ մը, Սանրակ մը, Ատամնաքաշ մը, Ափսեի մը, Գդալ մը, Դանակ մը, Պատառաքաղ մը, Ամանի մը, Բաժակ մը, Ջրաման մը, Ջրհան մը, Ջրհանոց մը, Ջրհանոցի մը, Ջրհանոցի մը, Ջրհանոցի

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

ՎԱՍՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԵՎ ԱՆԴԱՄՆԵՐ